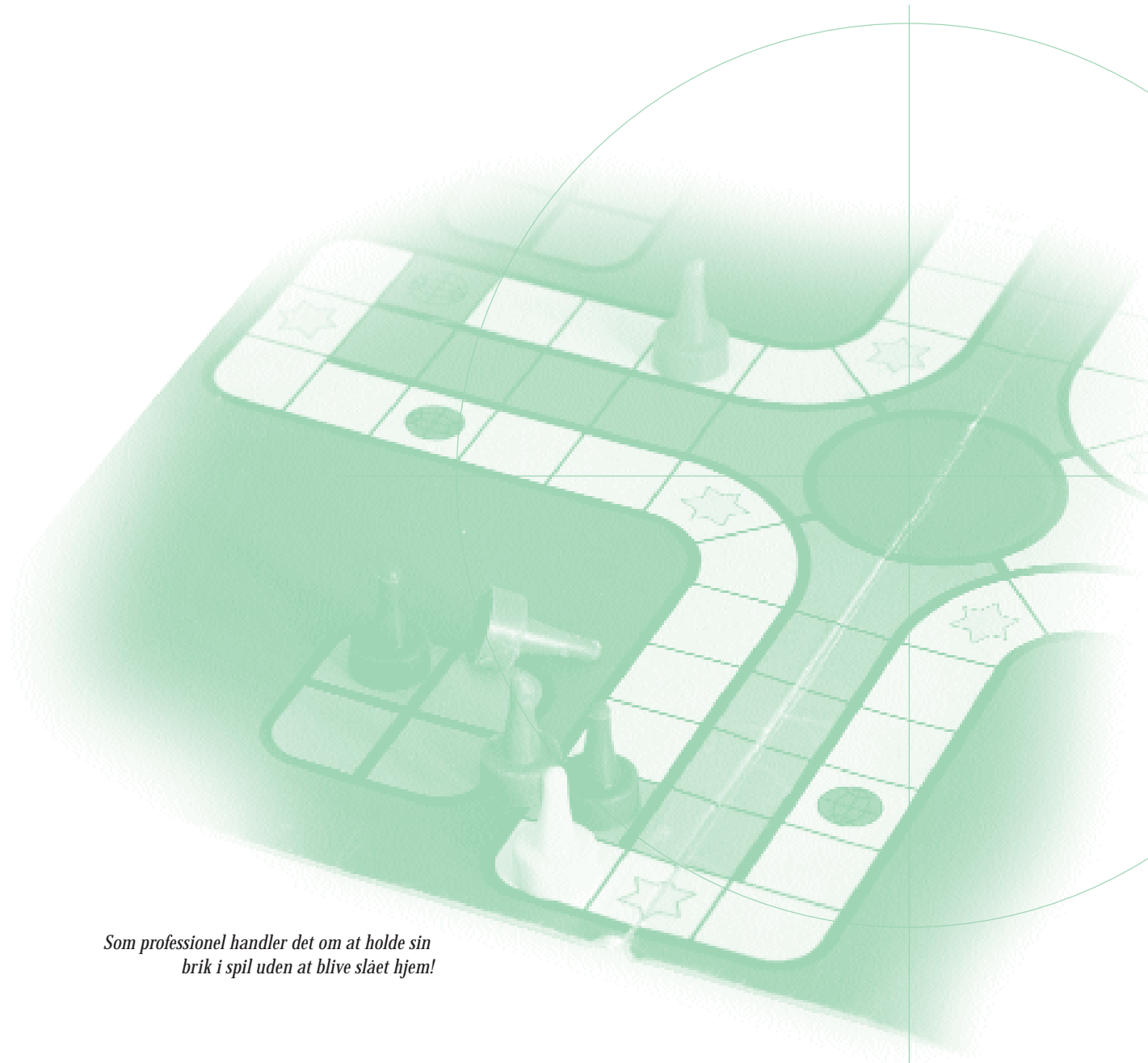

Handlingsvejledning
**Til Personale i skoler,
daginstitutioner og dagplejer**
Vedr. Omsorgssvigtede børn og børn i
familier med alkoholmisbrug
Modelprojekt Børn i Misbrugsfamilier, 2001-2003

*Som professionel handler det om at holde sin
brik i spil uden at blive slået hjem!*

Indhold

Handlingsvejledning Oversigt

Afsnit 1 Ved fornemmelse af omsorgssvigt

Afsnit 2 Fra bekymring til handling

Afsnit 3 Samtale med forældre om en
bekymring for deres barn

Afsnit 4 Forældre med alkoholproblemer

Afsnit 5 Indsatsplanlægning

Afsnit 6 Introduktion af forvaltningen

Afsnit 7 Skema til brug for underretning

Afsnit 8 Forholdsregler ved berusede forældres
afhentning af børn m.m.

Litteraturliste

*Modelprojektet er et samarbejde mellem Fyns Amt, 10 fynske kommuner;
Egebjerg, Marstal, Odense, Rudkøbing, Svendborg, Sydlangeland, Tranekær,
Ullerslev, Ærøskøbing og Marstal, Sundhedsstyrelsen og Socialministeriet.*

1 Oversigt

Jeg har på fornemmelsen, at et barn lever under utilfredsstillende forhold, eksempelvis på grund af forældres alkoholmisbrug.

Hvordan afklarer jeg min fornemmelse? Se afsnit 1

2

Jeg drøfter min fornemmelse med kolleger/leder

Vi afklarer: Hvor alvorlig er bekymringen?

Er der grund til bekymring? Se afsnit 2

Hvis nej: Stop nu

Hvis ja: Et valg træffes mellem handlevej A, B og C

3A Handlevej A: Vi klarer det selv!

A1 Bekymringen formidles til forældrene. - Se afsnit 3 og afsnit 4

A2 Indsatsen planlægges i samarbejde med forældre. - Se afsnit 5.

Hvis forældre afbryder samarbejdet, vurderes det om handlevej C skal anvendes!

3B Handlevej B: Der er behov for en tværfaglig vurdering og koordinering af indsatsen for barnet.

B1 Bekymringen formidles til forældrene. Det foreslås, at tværfaglig gruppe inddrages. - Se afsnit 3 og afsnit 4

B2 Den tværfaglige gruppe inddrages.

B3 Indsatsen planlægges på baggrund af den tværfaglige gruppes anbefalinger. Forældre inddrages. Se afsnit 5.

Hvis forældre afbryder samarbejdet, vurderes det om handlevej C skal anvendes!

3C Handlevej C: Barnet har behov for støtte, som ligger uden for skolens/ institutionens/dagplejens muligheder.

C1 Bekymringen formidles til forældrene. De informeres om, at forvaltningen underrettes. - Se afsnit 3, afsnit 4 og afsnit 6

C2 Underretning skrives. Forældrene anmodes om at underskrive denne. Forældre får en kopi af underretningen. Underretning sendes til forvaltningen. Husk at beholde en kopi. - Se afsnit 7

Ved mistanke om:

■ incest

■ børnemishandling

og andre kriminelle forhold underrettes forvaltningen uden, at forældre informeres!

Husk: Vedr. berusede forældres fremmøde, se afsnit 8: Forholdsregler ved berusede forældres afhentning af børn m.m

Ved fornemmelse af omsorgssvigt

Det vil ofte være vanskeligt at få sikre beviser for forældres omsorgssvigt eller for problemer i familien herunder misbrugsproblemer, og ofte vil personalet blot have på fornemmelsen, at noget er galt. Du vil ofte kunne stole på din fornemmelse: Der er en grund til, at du føler, som du gør. At gå fra en ubevidst fornemmelse til bevidsthed om et problem handler ofte om at gøre status over, hvad man ser og hører vedrørende barnet.

1. Analyser din fornemmelse

Skriv dine observationer ned og undgå tolkninger - Dine observationer skal kunne tåle at få din underskrift under. Hvad har du set og hørt? Vær opmærksom på signaler hos børn og forældre, når du gør status over din observation (Se eksempler på signaler nedenfor). Skriv eksempelvis dagbog. Måske har du viden om børn og forældre fra

private sammenhænge, som også kan tillægges værdi? Hvad beroliger dig, og hvad beroliger dig ikke?

2. Orientér din leder

3. Gør status

Har I grund til at være bekymrede?

- Beslutter I jer for at se tiden an, er det vigtigt at sætte en tidsfrist (eksempelvis 14 dage)
- Hvis I fortsat er bekymrede, skal I iværksætte næste skridt i denne handlingsvejledning: Fra bekymring til handling (se afsnit 2)
- Er du den eneste, der er bekymret, skal du overveje en underretning! (I følge lovgivningen er underretning en personlig pligt)

Eksempler på signaler

Børns signaler kan være

Fysiske symptomer, tristhed, hæmning og mangel på mimik, koncentrationsproblemer, ufrivillig vandladning og afføring, motorisk uro, angst, problemer med venner og socialt tilhørsforhold, overdreven tilpasning, følelsesmæssig labilitet.

Endvidere kan barnet fremstå forsømt: manglende madpakker, manglende gymnastiktøj, utilstrækkeligt eller snavset tøj, manglende forældresvar i kontaktbøger, meget fravær/sygdom, manglende hjemmearbejde m.v.

Forældrenes signaler kan være

Lugter af alkohol, møder berusede op, lader andre bringe og hente børnene, har travlt med at komme ud og ind af døren, deltager ikke i møder og arrangementer - eller har en overdrevent offensiv adfærd ved disse.

Signaler i samspelet mellem børn og forældre kan være

Konfliktfyldt samspil, forældrene mangler indfølelse og er ikke nærværende, barnet er ekstremt registrerende i forhold til voksne, at barnet fortæller om berusede voksne. Signaler kan variere meget i hyppighed samt tydelighed og kan ofte kun opfattes i kombination med hverandre. Der kan også være andre tegn på, at barnet ikke trives eller omsorgssvigt.

Ved psykisk omsorgssvigt, herunder ved forældres alkoholmisbrug, har barnet ikke nødvendigvis tydelige symptomer. *Vær altid opmærksom, hvis et barn er overdrevent ansvarligt og tilpasningsvilligt. Hvis du i øvrigt har på fornemmelsen, at alt ikke er, som det burde være, må en sådan adfærd ikke berolige dig.* Der kan være tale om en lille voksen - et barn, der ikke får lov at være barn - et hyppigt fænomen i familier med misbrug, psykisk sygdom o.l.

Fra bekymring til handling

Ved bekymring for et barns trivsel skal der træffes beslutning om, hvordan og i hvilket regi barnet bedst støttes.

1. Foretag en vurdering: Hvor bekymret er du?

1.1. Vurder barnets status

- følelsesmæssige tilstand
- evnen til at indgå i sociale relationer
- intellektuelle tilstand
- fysiske tilstand
- barnets selvværd og selvtillid (hviler det i sig selv)
- er barnets udviklingsstatus tilfredsstillende for alderen

1.2. Vurder barnets situation i øvrigt

- relation til forældre, personale, andre
- omsorgssituation (sikkerhed, almindelig pleje etc.)
- følelsesmæssige kontakt til personale, forældre, andre...
- er barnet i en truet situation?
- er der tilgængelige ressourcer i et netværk, som kan støtte familien i denne situation? Bruges disse ressourcer?
- hvordan er de voksnes samarbejde om barnet?

2. På baggrund af din vurdering af bekymringen ovenfor skal du tage stilling til, i hvilket regi støtten til barnet bedst etableres.

Skolen/ institutionen/ dagplejen skal vælge mellem tre veje (A, B eller C):

Barnet har behov for pædagogisk støtte og omsorg, som skolen/institutionen/dagplejen er i stand til at give i samarbejde med forældrene. *Handlevej A vælges i oversigten. (Se side 3): Vi klarer selv indsatsen.*

Der er brug for en tværfaglig vurdering og koordinering af indsatsen over for barnet. Når et omsorgssvigtet barn har søskende udenfor skolen/-institutionen/dagplejen, eller der er tvivl om, hvilken støtte barnet har behov for, så er der brug for andre faggruppers vurdering af sagen. *Handlevej B vælges i oversigten (Se side 3): Tværfaglig vurdering og koordinering.*

Det står klart, at barnet har brug for støtte, ud over hvad skolen/institutionen/dagplejen kan tilbyde, eksempelvis fordi forældrene ikke magter forælderrollen (omsorgssvigt). *Handlevej C vælges i oversigten (Se side 3): Underretning af forvaltningen.*

Der er naturligvis et vist overlap mellem de tre veje: Barnets situation kan eksempelvis udvikle sig således, at personalets egen indsats (Handlevej A) må suppleres af en tværfaglig vurdering (Handlevej B) eller en underretning (Handlevej C) og omvendt.

Samtale med forældre om en bekymring for deres barn

Det er ofte vanskeligt for personale at tage samtalen med forældre om bekymring for deres barn. Dette er forståeligt, men omvendt er samtalen med forældrene i langt de fleste tilfælde helt nødvendig, hvis der skal tages hånd om barnets problemer. Men det ved I jo - så her er nogle ideer til, hvorledes samtalen kan planlægges, så et konstruktivt samarbejde med forældrene kan indledes:

■ **Prøv at tænke igennem, hvorfor I egentlig forventer, at samtalen bliver svær**

Hvorfor tror I, at den er svær for forældrene? Hvad er de bange for? Hvordan kan I tilrettelægge samtalen, så det svære bliver til det vedkommende? Kan I afdramatisere forældrenes frygt og stadig fastholde problemets alvor? Hvad er det værste, der kan ske under samtalen? Hvad er det bedste resultat, der kan komme ud af samtalen?

■ **Hvem skal deltage?**

I bør altid være mindst to ansatte til samtalen, hvoraf den ene bør være lederen. Overvej om den ansatte, der har tættest kontakt til barnet, bør deltage, da det kan være nødvendigt at frede denne af hensyn til at bevare den gode kontakt til barnet. Deltager vedkommende ikke i selve samtalen, er det vigtigt, at denne inddrages i planlægningen af samtalen. Undgå at stille med en hel "hær" over for forældrene.

■ **Hvad er det, I skal have sagt til forældrene?**

Lav en dagsorden inden samtalen, så I ved samtaleens afslutning kan krydse af og sikre, at I har fået sagt det hele. Giv forældrene en kopi af dagsordenen, inden samtalen begynder. Aftal, hvem der siger hvad. Aftal, at en af jer tager referat og holder øje med, at jeres punkter nås.

■ **Husk at det er en bekymring, I skal formidle - ikke en anklage**

Undgå værdidomme. Sørg for, at forældrene også kan komme frem med deres viden om barnet.

■ **Hold hovedet koldt - og hjertet varmt**

Undgå at svare igen på skældsord og bebrejdelser, men giv ophidsede forældre tid til at rase af. Udtryk forståelse for, at samtalen kan være ubehagelig for forældrene, men fasthold, at den er nødvendig. Vend derefter tilbage til emnet, d.v.s. bekymringen for barnet.

■ **Opsamling på aftaler og beslutninger**

Laves ved samtaleens afslutning. I skal sikre jer, at forældrene hører jeres konklusioner.

■ **Trusler eller vold mod personalet**

Ved samtalen med forældre om problemer med/omsorgssvigt af børn, forekommer sådanne trusler sjældent. Men også af hensyn til at forebygge, at noget sådant sker, er det vigtigt, at man altid er mindst to ansatte tilstede, når en sådan samtale gennemføres. Sker det alligevel, skal lederen straks orienteres om episoden, og der tages stilling til, om der skal ske anmeldelse til politiet. Lederen skal sikre, at der tages vare på de ansattes sikkerhed, og at der om nødvendigt ydes psykologisk førstehjælp til de ansatte, der har været ude for episoden. Sørg altid for umiddelbart efter episoden at notere ned, hvad der er sket og sagt - så nøjagtigt som muligt.

Litteratur:

John Aasted Halse, Omsorgssvigt - Hvorfor - Hvad gør vi?, Børns vilkår, 1998, s 28-29.

Kari Killén, Omsorgssvigt er alles ansvar, Hans Reitzels Forlag, 1999, kapitel 14.

Forældre med alkoholproblemer

Det kan være stærkt skadeligt for børn at vokse op i en familie med alkoholmisbrug. Hvis man som personale har på fornemmelsen, at et barns mor eller far har et alkoholmisbrug, er det nødvendigt at tage fat om problemet af hensyn til barnet. Der findes flere definitioner på alkoholmisbrug. I forbindelse med forældrerollen defineres et misbrug ikke af, om man har drukket 2 eller 21 genstande. *Det er et misbrug, hvis alkoholforbruget går ud over forældreevnen.*

Oplever man berusede forældre, eksempelvis i forbindelse med arrangementer, ved hentning eller bringning af barnet e.l., er det nødvendigt at tage dette op med forældrene, dels for at markere, at beruset adfærd er uacceptabelt i skolen/institutionen/dagplejen, og dels for at undersøge om et egentligt misbrug er til stede. Tilsvarende gælder, hvis forældrene lugter af alkohol gentagne gange.

Det er imidlertid ofte svært at tage eventuelle misbrugsproblemer op med forældrene. Nogle vil benægte misbruget, måske fordi de ikke selv har erkendt det. Folks drikkevaner er forskellige etc.

Det er vigtigt, at man er velforberedt før en sådan samtale og eksempelvis har sat sig ind i, hvilke behandlingsmuligheder den pågældende forældre kan benytte, så samtalen kan gøres konstruktiv (se næste side).

Det er ligeledes vigtigt, at man følger op på, om den pågældende forældre går i alkoholbehandling. Såfremt det ikke er tilfældet, bør man skrive en underretning.

Har du behov for råd og vejledning i, hvorledes man kan tage alkoholmisbrug op med forældre, eller får information om behandlingstilbud, kan du henvende dig til alkoholbehandlingen i dit amt.

Der er 4 alkoholkonsulenter i Fyns Amts Alkohol- BehandlingsCenter.

F. eks. kan alkoholkonsulenterne i Fyns Amt

- bruges ved forberedelse af konkrete samtaler
- bidrage med viden til at afklare mistanke om forældres alkoholforbrug
- medvirke ved samtaler med forældre om deres misbrug

Information om alkoholbehandling

Hvor kan man henvende sig?

Hvis man vil stoppe eller ændre på sit alkoholforbrug, kan man henvende sig til amtets alkoholbehandling.

Råd og behandling er gratis, og man kan henvende sig anonymt.

Hvordan henvender man sig?

Enhver kan henvende sig uden henvisning. Man kan også tage en bekendt, et familiemedlem, en arbejdskammerat eller en ansat med til alkoholbehandlingen.

Amtets alkoholbehandling er et gratis tilbud til alle, hvis forbrug af alkohol på en eller anden måde giver anledning til problemer - arbejdsmæssigt, privat, fysisk eller psykisk. Er du i familie med - eller tæt på - en, som drikker for meget, kan du også få rådgivning og behandling i amtets alkoholbehandling.

Hjælper det?

Det lykkes for en meget stor del af dem, der går i behandling på amtets alkoholbehandling, at stoppe med misbruget.

Andre muligheder?

Man kan endvidere henvende sig til egen læge og anmode om at komme i behandling for alkoholmisbrug. Endelig er der en lang række private behandlingsmuligheder.

Litteratur:

Kari Killén, Omsorgssvigt er alles ansvar, Hans Reitzels Forlag, 1999, Kapitel 7: Forældrefunktioner.

Frid A. Hansen (Red.), Børn som lever med forældres alkohol og stofproblemer, Sundhedsstyrelsen og Socialministeriet, 2000.

www.alkoholviden.dk

Indsatsplanlægning

Nedenstående skema er til brug for planlægning af indsats for et barn i samarbejde med forældrene og kan udfyldes i

samarbejde med forældrene. Sørg for, at forældrene får en kopi med hjem.

Bekymring for barnet skyldes:

Hvilken ændring ønskes i forhold til barnet eller dets situation?

Hvad skal skolen/institutionen/daglejen gøre?

Hvad skal forældrene gøre?

Hvornår afholdes næste møde mellem forældre og skole/institution/dagleje?

Hvad skal der være opnået inden næste møde?

Er det aftalt, at støtte udefra inddrages (Eks. PPR, Tværfaglig gruppe, Forvaltning)? I givet fald hvilken?

Dato:

Underskrift forældre

Underskrift skole/institution/dagleje

Introduktion af forvaltningen

Når man taler med forældrene om, at man vil underrette den kommunale forvaltning om deres barns problemer, er det vigtigt af hensyn til forvaltningens videre arbejde med støtte til barnet, at forældrene oplyses om, at forvaltningens opgave er at hjælpe deres barn og ikke at straffe "dårlige" forældre.

Mange forældre frygter, at en underretning af kommunen er ensbetydende med en tvangsfjernelse af deres barn. Oplys derfor forældrene om, at tvangsfjernelser faktisk er sjældne, og at forvaltningen har mange andre hjælpemuligheder end tvangsfjernelsen. Blandt disse kan nævnes:

- "Hjemme-hos" ordning, hvor en støtteperson tilknyttes familien i et antal timer eks. ugentligt med henblik på at hjælpe familien med at få hverdagen til at fungere
- Etablering af en aflastningsordning for barnet, så barnet kan komme hjemmefra, når forældrene ikke kan klare opgaven med barnet
- Udpegning af fast kontaktperson for barnet
- Yde praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet

Oplys forældrene om disse muligheder *men undlad at foreslå en konkret hjælpeforanstaltning*. Gør det klart, at det er forvaltningen og ikke jer, der træffer beslutning om støtten til barnet.

Som udgangspunkt foregår forvaltningens støtte til barnet med familiens samtykke. Kun i meget alvorlige tilfælde kan forvaltningen tvinge forældrene til at tage imod støtte til barnet eller fjerne barnet.

Brug aldrig udtryk som "melde til forvaltningen" eller "indberette til forvaltningen" eller lignende, som leder tanken hen på politi, straf og magtanvendelse. Brug ordet "Underrette" der betyder, at man gør forvaltningen opmærksom på et barns problemer. Undlad endvidere at true forældrene med forvaltningen: "Hvis I ikke....., så underretter vi forvaltningen!".

Er barnets situation af en karakter, så der skal underrettes, så orientér forældrene om, at du mener, at der skal hjælp ind i sagen, som skolen/institutionen/daglejen ikke selv kan yde, og at du derfor vil underrette forvaltningen. Hør på, hvad forældrene har at sige, men lad dig ikke overtale til at undlade at underrette eller til at ændre i underretningen. Se endvidere afsnit 7!

Skema til brug for underretning

- henhold til lov om social service § 35/bev. nr. 1092 af 08/12/2000

Barnets navn og cpr.

Forældrenes navne
og adresser

Forældremyndighed (kryds) Far Mor Fælles

Faktuelle oplysninger (Ved pladmangel henvis da til et vedlagt stykke papir og markér papiret med rubriknummer og overskrift):

1

Observationer

Beskriv, hvad der er anledning til bekymringen for barnet.

2

Misbrugsproblemer

Er der misbrug i familien? Uddyb:

3

Søskende?

Alder? Hvilken skole-/daginst. e.l. går de i?

4

Hvad er der gjort for at afhjælpe problemet på skolen /institutionen /dagplejen?

5

Orientering af forældre Underretningen er forelagt forældrene den _____
Forældrenes bemærkninger og evt. underskrift. (Evt på vedlagt ark)

6

Yderligere bemærkninger

Med venlig hilsen

10

Underskrift

Institution/skole/andet

Dato

Vejledning vedrørende underretning

- Indholdet i underretningen skal være beskrevet objektivt med datoer og beskrevne episoder/observationer. Overskrifts-stikordsform kan ikke anvendes. Der skal ikke være tolkninger og vurderinger
- Det skal fremgå, hvorvidt der er tale om observation over et forløb, eller om det er en enkelt handling/episode, der giver anledning til underretningen. Ved enkelt episode beskriv så præcist som muligt, hvad der fandt sted
- Det skal fremgå, hvad man har gjort for at afhjælpe problemerne inden for egen faggruppe og inden for egen institution/skole/e.l., eller hvorfor man ikke har gjort noget - f.eks. ved kriminelle handlinger, hvor man mener, at politiet skal forestå efterforskningen. Har der været kontakt til andre faggrupper
- Det skal fremgå, om forældrene er bekendte med indholdet af underretningen, og at underretningen er sendt til forvaltningen, samt evt. hvilke punkter de er uenige i. Samtidig understreges, at forældremyndighedens uenighed IKKE skal medføre rettelse i underretningen. Forældremyndighedens holdning skal blot fremgå - evt. som selvstændigt brev
- Såfremt forældremyndigheden ikke er orienteret om underretningen, bedes dette fremgå med begrundelse herfor
- Hvis der ikke er tilstrækkeligt plads i skemaet, kan supplerende oplysninger vedlægges
- Såfremt barnets situation ikke forbedres, efter en rimelig tid er forløbet, må personalet overveje at sende endnu en underretning. Tilsvarende bør en ny underretning fremsendes, hvis der sker ændring af barnets forhold/indtræffer nye begivenheder af betydning for støtten til barnet

Akutte tilfælde

I akutte tilfælde, for eksempel ved formodning eller viden om fysisk mishandling, seksuelt misbrug eller andre strafbare forhold, må forældrene ikke orienteres om underretningen, fordi det i disse forhold er forvaltningen, der afgør det videre forløb eventuelt i samarbejde med politiet. Ring i stedet straks til forvaltningen, giv en mundtlig orientering og aftal, hvem der gør hvad.

Aftal ligeledes nærmere om fremsendelsen af den skriftlige underretning

Støttestrukturer/underretningsskema

Anvend evt. et eller flere af følgende støttestrukturer ved udfyldelsen af underretningsskemaets rubrikker om faktuelle oplysninger:

Hvordan fremstår barnet fysisk og psykisk:

Normal - lille - gennemsigtig - grå - trist - glad etc.

Hvordan fungerer barnet

- Udviklingsniveau
- Kan barnet skabe relationer?
- Hvordan er forholdet til kammerater og voksne?
- Kan barnet koncentrere sig?
- Fungerer barnet bedst i strukturerede/ustrukturerede situationer?
- Hvordan reagerer barnet på krav?
- Påfaldende træk ved barnets adfærd

Beskrivelse af forældre - barn kontakten

- Er kontakten sund?
- Er barnet glad, når det bliver hentet?
- Er der fysisk kontakt?
- Er forældrene nærværende?
- Er forældrene observeret berusede/påvirkede i samvær med barnet?

Samarbejdet med forældrene

- Er der god kontakt til forældrene?
- Hvordan reagerer forældrene på din bekymring?

Ved beskrivelse af dine observationer, overvej at anvende underbyggende eksempler.

Bekendtgørelse om underretningspligt over for kommunen

Bekendtgørelse om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service/ BEK nr 1092 af 08/12/2000

I medfør af §35, stk. 1 - 3, i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 944 af 16. oktober 2000, fastsættes:

Underretning om børn eller unge under 18 år

§1 Følgende personer har pligt til at underrette kommunen, når de i deres virke bliver bekendt med forhold for et barn eller en ung under 18 år, der må give formodning om, at barnet eller den unge har behov for særlig støtte:

- Offentligt ansatte og andre med offentlige hverv,
- Læger, der ikke er omfattet af nr. 1,
- Ansatte ved frie grundskoler og frie kostskoler,
- Personer, der er beskæftiget ved daginstitutioner drevet som selvejende institutioner efter aftale med kommunen, jf. lovens §9, puljeordninger oprettet efter lovens § 11, dagpasning med økonomisk tilskud efter lovens § 26 og private dagpasningsordninger oprettet efter lovens § 63, og
- Personer, der er beskæftiget ved opholdssteder, familiepleje, krisecentre, behandlingstilbud eller andre private tilbud, der for det offentlige udfører opgaver rettet mod personer med sociale eller andre særlige problemer.

§2 Underretningspligten efter §1 foreligger, når

- Barnet eller den unge har vanskeligheder i forhold til de daglige omgivelser, skolen eller samfundet eller i øvrigt lever under utilfredsstillende forhold, eller
 - Der er behov for støtte på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
- Stk. 2. Underretningspligten indtræder, når der ikke er rimelig mulighed for gennem egen virksomhed i tide at afhjælpe vanskelighederne, herunder gennem rådgivning og vejledning af forældrene og barnet eller den unge samt gennem dialog og samarbejde eventuelt med henblik på inddragelse af kommunen.
- Stk. 3. Ved vurderingen af, om der skal foretages underretning, må det tages i betragtning, at kommunerne yder forældre med børn og unge eller andre, der faktisk sørger for et barn eller en ung, gratis familieorienteret rådgivning efter lovens § 5 samt yder støtte, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte, jf. lovens § 40.

Underretning om gravide med alvorlige misbrugsproblemer

§3 Følgende personer har pligt til at underrette kommunen, når de i deres virke får kendskab til en gravid med alvorlige misbrugsproblemer, der må give formodning om, at der er behov for støtte:

- Offentligt ansatte og andre med offentlige hverv, hvis opgaver retter sig mod gravide, misbrugere eller personer med sociale eller andre særlige problemer, og
- Andre personer, herunder læger, jordemødre og psykologer, der ikke er omfattet af nr. 1, men som for det offentlige udfører opgaver rettet mod gravide, misbrugere eller personer med sociale eller andre særlige problemer.

§4 Underretningspligten efter § 3 foreligger, når der er formodning om, at en gravid har et så alvorligt misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer, at det medfører behov for støtte på grund af sundhedsrisiko for det kommende barn.

- Stk. 2. Underretningspligten indtræder, når der ikke er rimelig mulighed for gennem egen virksomhed i tide at afhjælpe vanskelighederne, herunder gennem rådgivning og vejledning af den gravide samt gennem dialog og samarbejde eventuelt med henblik på inddragelse af kommunen.
- Stk. 3. Ved vurderingen af, om der skal foretages underretning, må det tages i betragtning, at kommunerne skal sørge for, at enhver har mulighed for gratis rådgivning, jf. lovens § 3. Endvidere skal det tages i betragtning, at kommunerne skal sørge for, at forældre eller andre, der faktisk sørger for et barn eller en ung, kan få en gratis familieorienteret rådgivning, jf. lovens § 5, at kommunerne efter lovens § 68 skal sørge for tilbud om gratis rådgivning til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, og at amtskommunerne efter lovens § 69 yder gratis rådgivning til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer i tilslutning til de opgaver, der påhviler amtskommunerne efter loven.

Ikrafttræden

§5 Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2001. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 875 af 27. november 1997.

Socialministeriet, den 8. december 2000

Henrik Dam Kristensen /Kirsten á Rogvi

Forholdsregler ved berusede forældres afhentning af børn m.m.

8

Hvis forældre møder berusede op for at afhente et barn, skal personalet vurdere, om hjemtransport kan foregå på forsvarlig vis. Er dette ikke tilfældet, skal personalet foreslå den pågældende forælder, at der ringes efter en taxi - om nødvendigt på skolens/institutionens/dagplejens regning.

Forslag til startreplik:

“Jeg synes, at du virker påvirket, og at du ikke bør køre. Jeg foreslår, at vi går ind og ringer efter en taxa!”

Ved benægtelse:

“Det er muligt, at du har ret. Men du virker beruset, og når jeg får det indtryk, er det min pligt at gøre, hvad jeg kan for at hindre, at du kører med barnet. Hvis du kører, skal jeg faktisk ringe til politiet, så kan vi ikke finde en anden måde at løse det her på?”

Agter den berusede forælder fortsat selv at køre, skal personalet tilkalde politiet.

Hvis der ikke er nogen ædru person hjemme (spørg den fremmødte eller ring til barnets hjem), og den berusede forælder vurderes at være ude af stand til at tage forsvarligt vare på barnet, skal personalet meddele, at barnet ikke må komme med, og forvaltningen kontaktes med henblik på at aftale nærmere om pasning af barnet. Er forvaltningen lukket kontaktes

_____ på telefon _____

Personalet skal ikke med magt forsøge at hindre udlevering af barnet. Magtanvendelse er politiets opgave.

Det er vigtigt, at den ansatte efterfølgende noterer ned, hvad der er sket, med dato og klokkeslet. Det skal fremgå så præcist som muligt, hvad der er blevet sagt og gjort. Lederen skal orienteres så hurtigt som muligt, og denne tager stilling til, om forvaltningen skal underrettes. Der skal som udgangspunkt altid skrives en underretning til forvaltningen, hvis forældre er mødt berusede op for at hente børn, med mindre det er første gang, og personalet uden videre har kunnet få dem til at indse det uholdbare heri. Ligeledes skal der skrives en underretning til forvaltningen, hvis det har været nødvendigt at tilkalde politi, og hvis forældre har udvist voldelig eller truende adfærd.

Når forældre er mødt op på skolen/institutionen/dagplejen i beruset tilstand, indkalder lederen altid efterfølgende forældrene til samtale herom. Formålet er dels at signalere, at beruset adfærd er uacceptabelt på skolen/institutionen/dagplejen og dels at afklare, om et egentligt misbrug ligger til grund, som kan være skadeligt for barnet. Se endvidere afsnit 3 og afsnit 4.

Litteraturliste

Forfatter	Titel	Forlag
Christensen, Else	Når mor eller far drikker	SFI 1994
Christensen, Helene Bygholm	Børnefamilier med alkoholproblemer	Center for Rusmiddelforskning 2000
Fischermann, Mia	Børn i familieliv med alkoholproblemer	København 1996
Hansen, Frid A.	Børn som lever med forældres alkohol- og stofproblemer	Sundhedsstyrelsen 1996
Hansen, Frid A.	Help til barn i familier med rusmiddelmisbrug	www.borgestadklinikken.no
Hansen, Frid A.	Rusmisbruk i et famlieperspektiv	www.borgestadklinikken.no
Hyaland, Berit Hagnestad Haugland, Bente Storm	Perspektiv på barna i arbeid med rusmisbrukende forældre	Fokus 1996
Rosenbeck, Anna Thormann, Inger	Når mor eller far drikker	Hans Reitzels Forlag, København 2000
Sundhedsstyrelsen	Børn i familier med alkohol- og stofproblemer	Forebyggelse og hygiejne 1992, nr. 18
Sundhedsstyrelsen 1996	Børn i familier med alkohol- og stofproblemer - Opgaver og ansvar lokalt	
Trembacz, Birgit	Familier med alkoholmonstre	Psykologisk Forlag 2002
Zobbe, Karen Ertmann, Bo	Børn i familier med alkoholisbruk, Pilotundersøgelse i Græsted-Gilleleje Kommune.	Teori og Metodecentret Frederiksborg Amt
	Alcohol Problems in the Family - a report to The European Union	Eurocare 1998

Kontakt

Materiale:

Yderligere materiale kan bestilles via e-mail: sundhed@schultz.dk eller pr. tlf: 70 26 26 36

Handlingsvejledningerne kan også downloades fra www.fyns-amt.dk/alkoholfamilier eller www.sst.dk

Fyns Amt

Afdelingen for Forebyggelse og Sundhed:

Forebyggelses-og Sundhedschef Peter Simonsen, tlf. 65 56 12 21 – e-mail: psi@afs.fyns-amt.dk

Pædagogisk konsulent Steffen Christensen, tlf. 66 14 03 44 – e-mail: sc@abcbjerg.fyns-amt.dk

AlkoholBehandlingsCentret:

Centerleder Anette Søgaard Nielsen, tlf. 66 14 03 44 – e-mail: asn@abcbjerg.fyns-amt.dk

Kommuner:

Svendborg

Afdelingsleder Anders Skare, tlf. 62 21 19 04 – e-mail: ask@svendborg-kom.dk

Sydlangeland

Socialchef Henning Sørensen, tlf. 62 57 11 00 – e-mail: hennings@sydlangeland.dk

Sundhedsstyrelsen:

Specialkonsulent Kit Broholm, tlf. 72 22 77 51 – e-mail: kib@sst.dk

Socialministeriet:

Fuldmægtig Nina Eg Hansen, tlf. 33 92 93 00 – e-mail: dpneh@sm.dk

Fuldmægtig Nicolai Tomas Schubart, tlf. 33 92 93 00 – e-mail: dpnts@sm.dk